

บทที่ 3

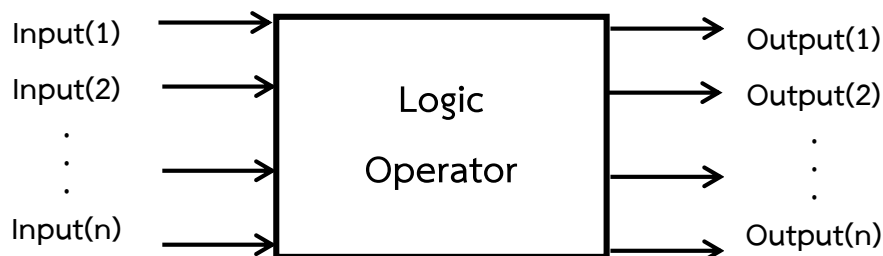
ทฤษฎีลอจิก และวงจรดิจิทัล

~~~~~

การทำงานของระบบดิจิทัล สามารถอธิบายได้โดยใช้สมการพีชคณิตลอจิก (Logic Equation) ซึ่งประกอบด้วย

ตัวแปรลอจิก (Logic Variable) เป็นตัวแปรที่รับค่าเพียงสองค่า หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตัวแปรสองสถานะ (Bi-State Variable) โดยมีข้อกำหนดคือ สามารถมีสถานะได้เพียงสองสถานะเท่านั้น และจะอยู่ในสถานะใดสถานะหนึ่งเท่านั้น จะอยู่พร้อมกันทั้งสองสถานะในเวลาเดียวกันไม่ได้ สถานะดังกล่าวอาจแทนความหมายต่าง ๆ เช่น เปิด-ปิด, สูง-ต่ำ, หนึ่ง-ศูนย์ เป็นต้น

ตัวกระทำทางลอจิก (Logic Operators) เป็นตัวรับเอาตัวแปรลอจิกมาดำเนินการเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ โดยผลลัพธ์ที่ได้ขึ้นอยู่กับชนิดของตัวกระทำและสถานะของตัวแปรลอจิกที่ถูกกระทำ เขียนแทนด้วยไดอะแกรมได้ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ตัวกระทำทางลอจิก

ตัวแปรอินพุต 1 ตัว สามารถทำให้เกิดสถานะที่แตกต่างกันได้ 2 กรณี เช่น ตัวแปร A มีสถานะที่แตกต่างกันได้ 2 กรณี คือ $A=0$ หรือ $A=1$ เมื่อเพิ่มจำนวนตัวแปรอินพุตเป็น 2 ตัว เช่น A และ B สถานะที่แตกต่างกันจะเพิ่มเป็น 4 กรณี หรือ 2^2 กรณี คือ $A=0, B=0$ หรือ $A=0, B=1$ หรือ $A=1, B=0$ และ $A=1, B=1$

ดังนั้นถ้ามีตัวแปรอินพุตจำนวน n ตัว จะสถานะที่แตกต่างกันทั้งหมด 2^n กรณี

ตัวกระทำทางลอจิกพื้นฐานได้แก่ AND, OR, NOT, NAND, NOR, XOR และ XNOR

ตารางค่าความจริง (Truth Table) เป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ค่าตรรกะระหว่างอินพุตและเอาต์พุตที่เป็นไปได้ทั้งหมดที่เกิดจากสมการลอจิก

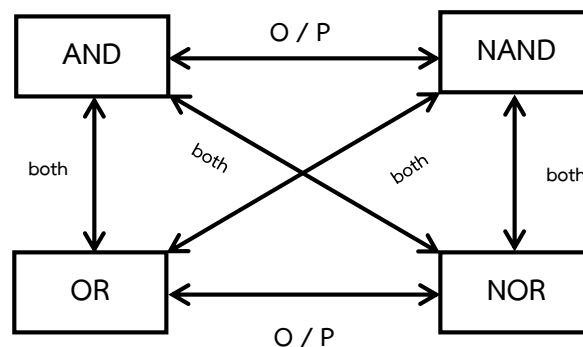
ตารางค่าความจริง ประกอบด้วย ค่าสถานะของตัวแปรอินพุตที่เป็นไปได้ทั้งหมด ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2^n กรณี เมื่อ n คือ จำนวนตัวแปรลอจิกด้านอินพุต และสถานะของตัวแปรด้านเอาต์พุตที่เกิดจากการกระทำทางลอจิกระหว่างตัวแปรด้านอินพุตค่าต่าง ๆ

ลอจิกเกต (Logic Gate) คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการทำงานเหมือนสวิตช์ (Switch) นั่นคือ มีสถานะเปลี่ยนแปลงไปมาได้เพียง 2 สถานะ โดยใช้ระดับแรงดันไฟฟ้าในการแทนสถานะของตัวแปรลอจิก โดยแรงดันไฟฟ้าสูง (High : H) และแรงดันไฟฟ้าต่ำ (Low : L) แทนระดับลอจิก 0 และ 1 ตามลำดับ

3.1 วงจรลอจิกเกต

วงจรเกตเป็นวงจรขนาดเล็กที่สุดของวงจรดิจิทัลและคอมพิวเตอร์ วงจรเกตพื้นฐานมีอยู่ 3 ชนิด คือ AND Gate, OR Gate และ NOT Gate

เกตประเภท AND, OR และ NOT นั้นจะเป็นเกตพื้นฐานสำหรับการพัฒนาเกตตัวอื่นๆ และเกตต่าง ๆ สามารถเขียนให้อยู่ในรูปของ NAND เกตได้ดังภาพที่ 3.2 จะเป็นการแสดงความสัมพันธ์การเปลี่ยนรูปร่างระหว่างเกตชนิดต่าง ๆ

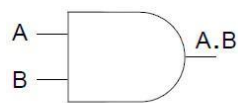
ภาพที่ 3.2 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบระหว่างเกตชนิดต่าง ๆ

จากภาพที่ 3.2 O/P หมายความว่า เอาต์พุตจะได้รับการเปลี่ยนแปลง เช่น จะเปลี่ยน AND เกตไปเป็น NAND เกตก็ให้ใส่ NOT ที่เอาต์พุตของ AND เกต ทำนองเดียวกันหากจะเปลี่ยน NAND เกตมาเป็น AND เกต ก็ให้ใส่ NOT ที่เอาต์พุตของ NAND เกตเช่นกัน นอกจากนั้น I/P จะหมายถึงมีการเปลี่ยนแปลงที่อินพุต และอักษรกำกับลูกศรที่เขียนว่า “both” ก็คือการเปลี่ยนแปลงที่ใส่ NOT ทั้งอินพุตและเอาต์พุตของลอจิกนั้น ๆ

จากการประยุกต์ใช้วงจรเกตพื้นฐาน ทำให้สามารถสร้างเป็นเกตใหม่ขึ้นได้หลายชนิดและใช้ในงานที่ซับซ้อนได้ เช่น NAND Gate, NOR Gate, Exclusive OR Gate, Exclusive NOR Gate และ buffer Gate เป็นต้น

1) AND Gate

สัญลักษณ์

AND Gate

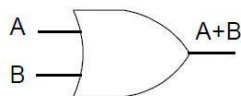
สมการพีชคณิตลอจิก $Y = f(A, B) = A \cdot B$

ตารางค่าความจริง

Input		Output
A	B	$f(A, B) = A \cdot B$
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

2) OR Gate

สัญลักษณ์

OR Gate

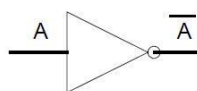
สมการพีชคณิตลอจิก $Y = f(A, B) = A + B$

ตารางค่าความจริง

Input		Output
A	B	$f(A, B) = A + B$
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

3) NOT Gate

สัญลักษณ์

NOT Gate

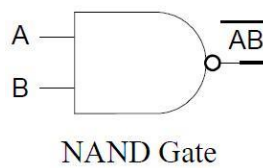
สมการพีชคณิตลอจิก $Y = f(A) = \bar{A}$

ตารางค่าความจริง

Input	Output
A	$f(A,B) = \bar{A}$
0	1
1	0

4) NAND Gate

สัญลักษณ์

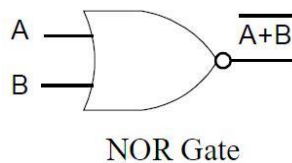
สมการพีชคณิตลอจิก $Y = f(A,B) = \overline{A \cdot B}$

ตารางค่าความจริง

Input		Output
A	B	$f(A,B) = \overline{A \cdot B}$
0	0	1
0	1	1
1	0	1
1	1	0

5) NOR Gate

สัญลักษณ์

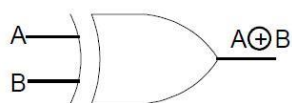
สมการพีชคณิตลอจิก $Y = f(A,B) = \overline{A + B}$

ตารางค่าความจริง

Input		Output
A	B	$f(A,B) = \overline{A + B}$
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

6) Exclusive OR Gate

สัญลักษณ์

Exclusive OR Gate

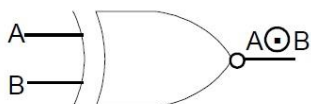
สมการพีชคณิตลอจิก $Y = f(A,B) = A \oplus B$

ตารางค่าความจริง

Input		Output
A	B	$f(A,B) = A \oplus B$
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

7) Exclusive NOR Gate

สัญลักษณ์

Exclusive NOR Gate

สมการพีชคณิตลอจิก $Y = f(A,B) = \overline{A \oplus B}$

ตารางค่าความจริง

Input		Output
A	B	$f(A,B) = \overline{A} \oplus \overline{B}$
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	1

3.2 พีชคณิตบูลีน

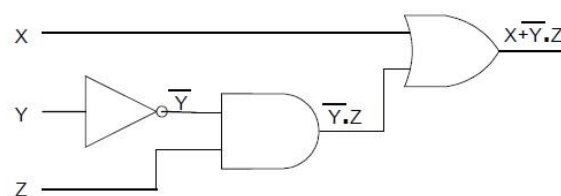
พีชคณิตแบบบูลีน เป็นเทคนิคแบบหนึ่งที่ใช้ในการลดรูป Switching Function ในพีชคณิตบูลีนเราใช้ตัวอักษร A, B, C,... แทนตัวแปรค่า 2 สภาวะ คือ 0 หรือ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวเราใช้เครื่องหมายทางเลขคณิตแทนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่านั้น เครื่องหมายทางเลขคณิตดังกล่าวได้แก่

- เครื่องหมาย $\cdot$ (จุด) แทนความหมาย AND
- เครื่องหมาย $+$ (บวก) แทนความหมาย OR
- เครื่องหมาย $\overline{}$ (Bar) แทนความหมาย NOT

พีชคณิตแบบบูลีน ใช้แสดงค่าของเลขฐานสองและการคำนวณทางตรรกศาสตร์ สัญลักษณ์ตัวแปรที่ใช้จะแทนด้วยตัวอักษรเช่น A, B, x และ y เป็นต้น ค่าทางตรรกศาสตร์ที่ใช้ในการคำนวณได้แก่ AND, OR และ Complement ตัวอย่างเช่น บูลีนฟังก์ชัน $F = x + y'z$ นั่นคือ ค่าของฟังก์ชัน F มีค่าเท่ากับ 1 ต่อเมื่อ x มีค่าเท่ากับ 1 หรือค่าของ y' และ z เท่ากับ 1 ค่า x, y และ z ถ้ามีค่านอกเหนือจากนี้จะทำให้ฟังก์ชัน F เป็น 0 ตารางค่าความจริง (Truth table) และวงจรดิจิทัลของฟังก์ชัน F จะแสดงในภาพที่ 3.3

x	y	z	F
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

a) Truth table

b) Logic Diagram

ภาพที่ 3.3 a) แสดง Truth Table และ b) Logic Diagram

จุดประสงค์ของพีชคณิตแบบบูลีน คือ ช่วยในเรื่องของการวิเคราะห์และออกแบบวงจรดิจิทัล โดยวิธีดังต่อไปนี้

- 1) แสดงในรูปแบบของตัวแปรเชิงพีชคณิตและตารางค่าความจริง (Truth Table) ระหว่างตัวแปรแต่ละตัว
- 2) แสดงในรูปแบบของตัวแปรเชิงพีชคณิต บ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างอินพุต-เอาต์พุต ของวงจรดิจิทัล (Digital Logic Circuit)
- 3) แสดงในรูปแบบของวงจรลดรูป (Simpler Circuit) สำหรับฟังก์ชันนั้น ๆ

3.2.1 ทฤษฎีพีชคณิตบูลีน

- 1) ทฤษฎีบทที่ 1 : Commutative Law (กฎการสลับที่)

- $A + B = B + A$
- $A \cdot B = B \cdot A$

- 2) ทฤษฎีบทที่ 2 : Associative Law (กฎการจัดหมู่)

- $(A + B) + C = A + (B + C)$
- $(A \cdot B) \cdot C = A \cdot (B \cdot C)$

- 3) ทฤษฎีบทที่ 3 : Distributive Law (กฎการกระจาย)

- $A \cdot (B + C) = (A \cdot B) + (A \cdot C)$
- $A + (B \cdot C) = (A + B) \cdot (A + C)$

- 4) ทฤษฎีบทที่ 4 : Identity Law (กฎของเอกลักษณ์)

- $A + A = A$
- $A \cdot A = A$

- 5) ทฤษฎีบทที่ 5 : Negation Law (กฎการลบข้าง)

- $\overline{(\overline{A})} = A$
- $\overline{\overline{A}} = A$

- 6) ทฤษฎีบทที่ 6 : Redundance Law (กฎการลดทอน)

- $A + (A \cdot B) = A$
- $A \cdot (A + B) = A$

- 7) ทฤษฎีบทที่ 7

- $0 + A = A$
- $1 \cdot A = A$
- $1 + A = 1$
- $0 \cdot A = 0$

8) ทฤษฎีบทที่ 8

$$\begin{aligned} - \bar{A} + A &= 1 \\ - \bar{A} \cdot A &= 0 \end{aligned}$$

9) ทฤษฎีบทที่ 9

$$\begin{aligned} - A + (\bar{A} \cdot B) &= A + B \\ - A \cdot (\bar{A} + B) &= A \cdot B \end{aligned}$$

10) De Morgan's Theorem

$$\begin{aligned} - \overline{A + B} &= \bar{A} \cdot \bar{B} \\ - \overline{A \cdot B} &= \bar{A} + \bar{B} \end{aligned}$$

3.2.2 การใช้ทฤษฎีพีชคณิตบูลีนในการลดรูปสวิตชิงฟังก์ชัน

การออกแบบวงจรลอจิก จาก Switching function ใด ๆ ก็ตาม เราจำเป็นที่จะต้องทำการลดรูป Switching function นั้น ๆ ให้เหลือตัวแปรน้อยที่สุดเสียก่อน ทั้งนี้ก็เพื่อวัตถุประสงค์ในความประหยัด และ ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือลดเวลาหน่วง (Delay Time) ให้น้อยที่สุด ดังนั้น Switching function ที่ยืดยาว เราก็ต้องทำให้สั้นลง โดยใช้ทฤษฎีของพีชคณิตบูลีน

ตัวอย่างที่ 3.1 จงลดรูป Switching Function : $A \cdot B + \bar{A} \cdot B + \bar{A} \cdot \bar{B}$

$$\begin{aligned} A \cdot B + \bar{A} \cdot B + \bar{A} \cdot \bar{B} &= B \cdot (A + \bar{A}) + \bar{A} \cdot \bar{B} \\ &= B \cdot 1 + \bar{A} \cdot \bar{B} \\ &= B + \bar{A} \cdot \bar{B} \\ &= B + \bar{A} \end{aligned}$$

$$\therefore A \cdot B + \bar{A} \cdot B + \bar{A} \cdot \bar{B} = B + \bar{A}$$

ตัวอย่างที่ 3.2 จงลดรูป Switching Function : $A + A \cdot \bar{B} + \bar{A} \cdot B$

$$\begin{aligned} A + A \cdot \bar{B} + \bar{A} \cdot B &= A \cdot (1 + \bar{B}) + \bar{A} \cdot B \\ &= A \cdot 1 + \bar{A} \cdot B \\ &= A + \bar{A} \cdot B \\ &= A + B \end{aligned}$$

$$\therefore A + A \cdot \bar{B} + \bar{A} \cdot B = A + B$$

ตัวอย่างที่ 3.3 จงลดรูป Switching Function : $\overline{(\bar{A} + A \cdot \bar{B}) + B}$

$$\begin{aligned} \overline{(\bar{A} + A \cdot \bar{B}) + B} &= \overline{\bar{A} + \bar{B} + B} \\ &= \overline{\bar{A} + 1} \\ &= \bar{1} \\ &= 0 \end{aligned}$$

$$\therefore \overline{(\bar{A} + A \cdot \bar{B}) + B} = 0$$

3.3 วงจรคำนวณทางลอจิก

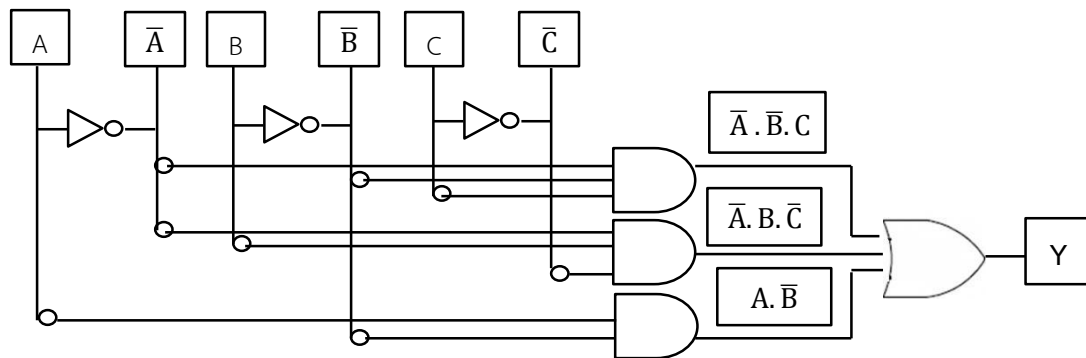
3.3.1 การเขียนวงจรลอจิก

การเขียนวงจรลอจิก มีขั้นตอนดังนี้

- 1) รวมเทอมที่อยู่ในวงเล็บเข้ากับชนิดของเกต (Gate) นั้น ๆ
- 2) เทอมที่ คูณ กัน ใช้ AND Gate
- 3) เทอมที่ บวก กัน ใช้ OR Gate

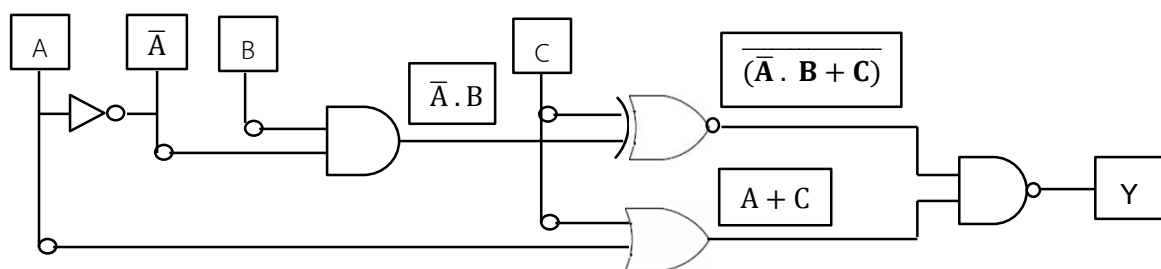
ตัวอย่างที่ 3.4 จงเขียนวงจรลอจิก จาก Boolean Expression :

$$Y = \bar{A} \cdot \bar{B} \cdot C + \bar{A} \cdot B \cdot \bar{C} + A \cdot \bar{B}$$

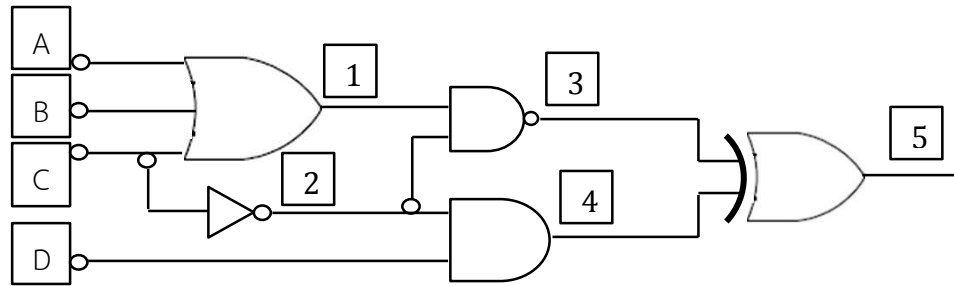
ตัวอย่างที่ 3.5 จงเขียนวงจรลอจิก จาก Boolean Expression :

$$Y = \overline{(\bar{A} \cdot B + C)} \cdot (A + C)$$

3.3.2 การเขียนสวิตซ์ฟังก์ชันจากวงจรลอจิก

ตัวอย่างที่ 3.6 จงหา Function Output ของเกตทุกตัว จากวงจรลอจิก ที่กำหนดให้

ตอบ

$$1 = A + B + C$$

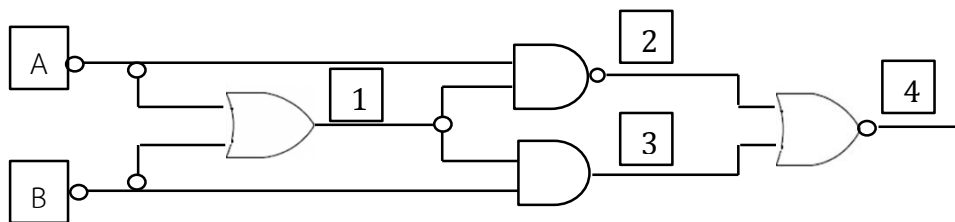
$$2 = \bar{C}$$

$$3 = \overline{(A + B + C) \cdot \bar{C}}$$

$$4 = \bar{C} \cdot D$$

$$5 = \overline{(A + B + C) \cdot \bar{C}} \oplus \bar{C} \cdot D$$

ตัวอย่างที่ 3.7 จงหา Function Output ของเกตทุกตัว จากวงจรลอจิก ที่กำหนดให้

ตอบ

$$1 = A + B$$

$$2 = A \cdot (A + B)$$

$$3 = B \cdot (A + B)$$

$$4 = \overline{A \cdot (A + B) + B \cdot (A + B)}$$

3.3.3 แบบมาตรฐานของสวิตซ์ฟังก์ชัน

1) หลักการเขียนสวิตซ์ฟังก์ชัน (สมการลอจิก)

- แบบที่ 1 Minterm เขียนในรูปของ ผลบวกของผลคูณ (Sum of Product) ดังนี้

$$F(A, B, C, D) = A \cdot B + A \cdot B \cdot C + A \cdot B \cdot C \cdot D + A \cdot B \cdot C \cdot D$$

- แบบที่ 2 Maxterm เขียนในรูปของ ผลคูณของผลบวก (Product of Sum) ดังนี้

$$F(A, B, C, D) = (A+B) \cdot (A+B+C) \cdot (A+B+C+D) \cdot (A+B+C+D)$$

2) Canonical Form

- Minterm หมายถึง เทอมใดเทอมหนึ่งของเทอมผลคูณของฟังก์ชัน ที่มีตัวแปร n ตัว ประกอบด้วยตัวแปรทั้ง n ตัวนั้น โดยที่ตัวแปรแต่ละตัวเกิดขึ้น 1 ครั้งในรูปแบบปกติ หรือในรูปแบบของคอมพลิเมนต์ก็ได้ เช่น ฟังก์ชันที่มีตัวแปร 3 ตัวได้แก่ A, B, C มี Minterm คือ $\bar{A} \cdot \bar{B} \cdot \bar{C}, \bar{A} \cdot \bar{B} \cdot C, \bar{A} \cdot B \cdot \bar{C}, \bar{A} \cdot B \cdot C, A \cdot \bar{B} \cdot \bar{C}, A \cdot \bar{B} \cdot C, A \cdot B \cdot \bar{C}, A \cdot B \cdot C$

- Maxterm หมายถึง เทอมใดเทอมหนึ่งของเทอมผลบวกของฟังก์ชัน ที่มีตัวแปร n ตัว ประกอบด้วยตัวแปรทั้ง n ตัวนั้น โดยที่ตัวแปรแต่ละตัวเกิดขึ้น 1 ครั้งในรูปแบบปกติ หรือในรูปแบบของคอมพลิเมนต์ก็ได้ เช่น ฟังก์ชันที่มีตัวแปร 3 ตัวได้แก่ A, B, C มี Maxterm คือ $A + B + C, A + B + \bar{C}, A + \bar{B} + C, A + \bar{B} + \bar{C}, \bar{A} + B + C, \bar{A} + B + \bar{C}, \bar{A} + \bar{B} + C, \bar{A} + \bar{B} + \bar{C}$

3) การแทน Minterm และ Maxterm ด้วยเลขฐานสอง

- กรณีที่เป็น Minterm กำหนดว่า ตัวแปรในรูปปกติ เช่น A, B, C แทนด้วย 1 ส่วนตัวแปรในรูปคอมพลิเมนต์ เช่น $\bar{A}, \bar{B}, \bar{C}$ แทนด้วย 0

- กรณีที่เป็น Maxterm กำหนดว่า ตัวแปรในรูปปกติ เช่น A, B, C แทนด้วย 0 ส่วนตัวแปรในรูปคอมพลิเมนต์ เช่น $\bar{A}, \bar{B}, \bar{C}$ แทนด้วย 1

4) การเขียน Minterm และ Maxterm จากตัวแปร 2 ตัว

ตารางที่ 3.1 แสดงการเขียน Minterm และ Maxterm จากตัวแปร 2 ตัว

เลขฐาน 10	ตัวแปร		Minterm	Maxterm
	A	B		
0	0	0	$\bar{A} \cdot \bar{B}$	$A + B$
1	0	1	$\bar{A} \cdot B$	$A + \bar{B}$
2	1	0	$A \cdot \bar{B}$	$\bar{A} + B$
3	1	1	$A \cdot B$	$\bar{A} + \bar{B}$

5) การเขียน Minterm และ Maxterm จากตัวแปร 3 ตัว

ตารางที่ 3.2 แสดงการเขียน Minterm และ Maxterm จากตัวแปร 3 ตัว

เลขฐาน 10	ตัวแปร			Minterm	Maxterm
	A	B	C		
0	0	0	0	$\bar{A} \cdot \bar{B} \cdot \bar{C}$	$A + B + C$
1	0	0	1	$\bar{A} \cdot \bar{B} \cdot C$	$A + B + \bar{C}$
2	0	1	0	$\bar{A} \cdot B \cdot \bar{C}$	$A + \bar{B} + C$
3	0	1	1	$\bar{A} \cdot B \cdot C$	$A + \bar{B} + \bar{C}$
4	1	0	0	$A \cdot \bar{B} \cdot \bar{C}$	$\bar{A} + B + C$
5	1	0	1	$A \cdot \bar{B} \cdot C$	$\bar{A} + B + \bar{C}$
6	1	1	0	$A \cdot B \cdot \bar{C}$	$\bar{A} + \bar{B} + C$
7	1	1	1	$A \cdot B \cdot C$	$\bar{A} + \bar{B} + \bar{C}$

6) การเขียน Minterm และ Maxterm จากตัวแปร 4 ตัว

ตารางที่ 3.3 แสดงการเขียน Minterm และ Maxterm จากตัวแปร 4 ตัว

เลขฐาน 10	ตัวแปร				Minterm	Maxterm
	A	B	C	D		
0	0	0	0	0	$\bar{A} \cdot \bar{B} \cdot \bar{C} \cdot \bar{D}$	$A + B + C + D$
1	0	0	0	1	$\bar{A} \cdot \bar{B} \cdot \bar{C} \cdot D$	$A + B + C + \bar{D}$
2	0	0	1	0	$\bar{A} \cdot \bar{B} \cdot C \cdot \bar{D}$	$A + B + \bar{C} + D$
3	0	0	1	1	$\bar{A} \cdot \bar{B} \cdot C \cdot D$	$A + B + \bar{C} + \bar{D}$

เลขฐาน 10	ตัวแปร				Minterm	Maxterm
	A	B	C	D		
4	0	1	0	0	$\bar{A}.B.\bar{C}.\bar{D}$	$A + \bar{B} + C + D$
5	0	1	0	1	$\bar{A}.B.\bar{C}.D$	$A + \bar{B} + C + \bar{D}$
6	0	1	1	0	$\bar{A}.B.C.\bar{D}$	$A + \bar{B} + \bar{C} + D$
7	0	1	1	1	$\bar{A}.B.C.D$	$A + \bar{B} + \bar{C} + \bar{D}$
8	1	0	0	0	$A.\bar{B}.\bar{C}.\bar{D}$	$\bar{A} + B + C + D$
9	1	0	0	1	$A.\bar{B}.\bar{C}.D$	$\bar{A} + B + C + \bar{D}$
10	1	0	1	0	$A.\bar{B}.C.\bar{D}$	$\bar{A} + B + \bar{C} + D$
11	1	0	1	1	$A.\bar{B}.C.D$	$\bar{A} + B + \bar{C} + \bar{D}$
12	1	1	0	0	$A.B.\bar{C}.\bar{D}$	$\bar{A} + \bar{B} + C + D$
13	1	1	0	1	$A.B.\bar{C}.D$	$\bar{A} + \bar{B} + C + \bar{D}$
14	1	1	1	0	$A.B.C.\bar{D}$	$\bar{A} + \bar{B} + \bar{C} + D$
15	1	1	1	1	$A.B.C.D$	$\bar{A} + \bar{B} + \bar{C} + \bar{D}$

ตัวอย่างที่ 3.8 จงเขียน Canonical sum of product form จาก

ก) $f(A, B, C) = \sum m(0, 2, 4, 6)$

ข) $f(A, B, C, D) = \sum m(0, 2, 4, 6)$

วิธีทำ

ก) โจทย์กำหนด $f(A, B, C)$ แสดงว่า มีตัวแปร 3 ตัว

$\sum m$ หมายถึง ผลบวกของตัว Minterm

$\therefore \sum m(0, 2, 4, 6)$ หมายถึง การนำ Minterm ตัวที่ 0, 2, 4, 6 มาบวกกัน

โดยเขียนอยู่ในรูปของ Canonical sum of product form จะได้

$$\begin{aligned}
 f(A, B, C) &= \sum m(0, 2, 4, 6) \\
 &= \bar{A}.\bar{B}.\bar{C} + \bar{A}.B.\bar{C} + A.\bar{B}.\bar{C} + A.B.\bar{C}
 \end{aligned}$$

ข) โจทย์กำหนด $f(A, B, C, D)$ แสดงว่า มีตัวแปร 4 ตัว

$\sum m$ หมายถึง ผลบวกของตัว Minterm

$\therefore \sum m(0, 2, 4, 6)$ หมายถึง การนำ Minterm ตัวที่ 0, 2, 4, 6 มาบวกกัน โดยเขียนอยู่ในรูปของ Canonical sum of product form จะได้

$$\begin{aligned} f(A, B, C) &= \sum m(0, 2, 4, 6) \\ &= \bar{A} \cdot \bar{B} \cdot \bar{C} \cdot \bar{D} + \bar{A} \cdot \bar{B} \cdot C \cdot \bar{D} + \bar{A} \cdot B \cdot \bar{C} \cdot \bar{D} + \bar{A} \cdot B \cdot C \cdot \bar{D} \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 3.9 จงเขียน Canonical product of sum form จาก

ก) $f(A, B, C) = \pi m(0, 2, 4, 6)$

ข) $f(A, B, C, D) = \pi m(0, 2, 4, 6)$

วิธีทำ

ก) โจทย์กำหนด $f(A, B, C)$ แสดงว่า มีตัวแปร 3 ตัว

πm หมายถึง ผลบวกของตัว Maxterm

$\therefore \pi m(0, 2, 4, 6)$ หมายถึง การนำ Maxterm ตัวที่ 0, 2, 4, 6 มาคูณกัน โดยเขียนอยู่ในรูปของ Canonical product of sum form จะได้

$$\begin{aligned} f(A, B, C) &= \pi m(0, 2, 4, 6) \\ &= (A + B + C) \cdot (A + \bar{B} + C) \cdot (\bar{A} + B + C) \cdot (\bar{A} + \bar{B} + C) \end{aligned}$$

ข) โจทย์กำหนด $f(A, B, C, D)$ แสดงว่า มีตัวแปร 4 ตัว

πm หมายถึง ผลบวกของตัว Maxterm

$\therefore \pi m(0, 2, 4, 6)$ หมายถึง การนำ Minterm ตัวที่ 0, 2, 4, 6 มาคูณกัน โดยเขียนอยู่ในรูปของ Canonical product of sum form จะได้

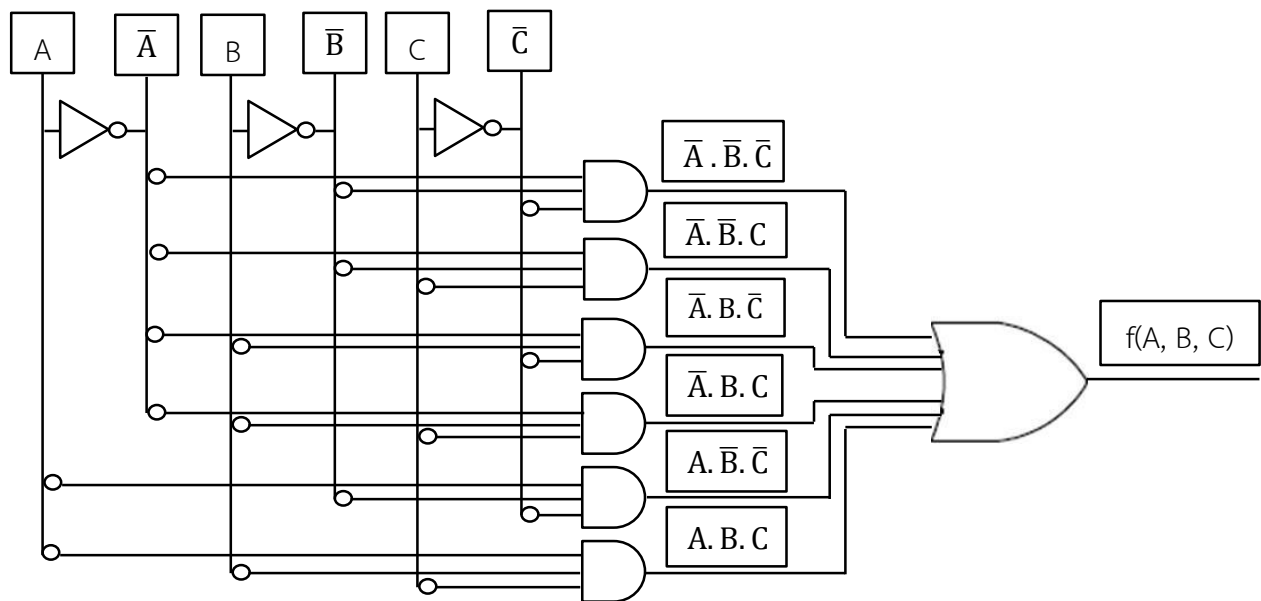
$$\begin{aligned} f(A, B, C) &= \pi m(0, 2, 4, 6) \\ &= (A + B + C + D) \cdot (A + B + \bar{C} + D) \cdot (A + \bar{B} + C + D) \\ &\quad \cdot (A + \bar{B} + \bar{C} + D) \end{aligned}$$

7) การออกแบบวงจรลอจิกจากสวิตช์ฟังก์ชัน

ตัวอย่างที่ 3.10 จงออกแบบวงจรลอจิกจาก $f(A, B, C) = \sum m(0, 1, 2, 3, 4, 7)$

วิธีทำ

$$\begin{aligned} f(A, B, C) &= \sum m(0, 1, 2, 3, 4, 7) \\ &= \bar{A} \cdot \bar{B} \cdot \bar{C} + \bar{A} \cdot \bar{B} \cdot C + \bar{A} \cdot B \cdot \bar{C} + \bar{A} \cdot B \cdot C + A \cdot \bar{B} \cdot \bar{C} + A \cdot B \cdot C \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 3.11 จงออกแบบวงจรลอจิกจาก Truth Table ต่อไปนี้ โดยฟังก์ชันของเอาต์พุต อยู่ในรูป Product of Sum

เลขฐาน 10	Input			Output
	A	B	C	Y
0	0	0	0	1
1	0	0	1	1
2	0	1	0	0
3	0	1	1	0
4	1	0	0	1
5	1	0	1	1
6	1	1	0	1
7	1	1	1	0

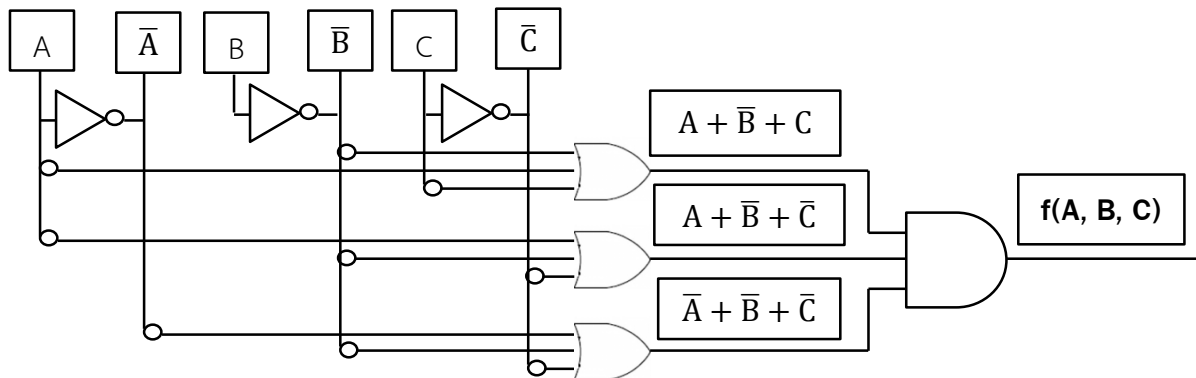
วิธีทำ

การเขียนฟังก์ชันของเอาต์พุต ให้อยู่ในรูป Product of sum นั้น จะต้องคิดจากตัว Maxterm

คือ

$$Y = \pi m(2, 3, 7)$$

$$= (A + \bar{B} + C) \cdot (A + \bar{B} + \bar{C}) \cdot (\bar{A} + \bar{B} + \bar{C})$$

3.4 บทสรุป

ตัวกระทำทางลอจิกพื้นฐานได้แก่ AND, OR, NOT, NAND, NOR, XOR และ XNOR

ตารางค่าความจริง (Truth Table) เป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ค่าตรรกะระหว่างอินพุตและเอาต์พุตที่เป็นไปได้ทั้งหมดที่เกิดจากสมการลอจิก ประกอบด้วย ค่าสถานะของตัวแปรอินพุตที่เป็นไปได้ทั้งหมด ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2^n กรณี เมื่อ n คือ จำนวนตัวแปรลอจิกด้านอินพุต และสถานะของตัวแปรด้านเอาต์พุตที่เกิดจากการกระทำทางลอจิกระหว่างตัวแปรด้านอินพุตค่าต่าง ๆ

ลอจิกเกต (Logic Gate) คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการทำงานเหมือนสวิตช์ (Switch) นั่นคือ มีสถานะเปลี่ยนแปลงไปมาได้เพียง 2 สถานะ โดยใช้ระดับแรงดันไฟฟ้าในการแทนสถานะของตัวแปรลอจิก โดยแรงดันไฟฟ้าสูง (High : H) และแรงดันไฟฟ้าต่ำ (Low : L) แทนระดับลอจิก 0 และ 1 ตามลำดับ

การประยุกต์ใช้วงจรเกตพื้นฐาน ทำให้สามารถสร้างเป็นเกตใหม่ขึ้นได้หลายชนิดและใช้ในงานที่ซับซ้อนได้ เช่น NAND Gate, NOR Gate, Exclusive OR Gate, Exclusive NOR Gate และ buffer Gate

พีชคณิตแบบบูลีน เป็นเทคนิคแบบหนึ่งที่ใช้ในการลดรูป Switching Function จุดประสงค์ของพีชคณิตแบบบูลีน คือ ช่วยในเรื่องของการวิเคราะห์และออกแบบวงจรดิจิทัล

การออกแบบวงจรลอจิก จาก Switching function ใด ๆ ก็ตาม เราจำเป็นที่จะต้องทำการลดรูป Switching function นั้น ๆ ให้เหลือตัวแปรน้อยที่สุดเสียก่อน เพื่อวัตถุประสงค์ในความประหยัด และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือลดเวลาหน่วง (Delay Time) ให้น้อยที่สุด ดังนั้น Switching function ที่ยืดเยื้อเราก็ต้องทำให้สั้นลง โดยใช้ทฤษฎีของพีชคณิตบูลีน

คำถามทบทวนประจำบท

~~~~~

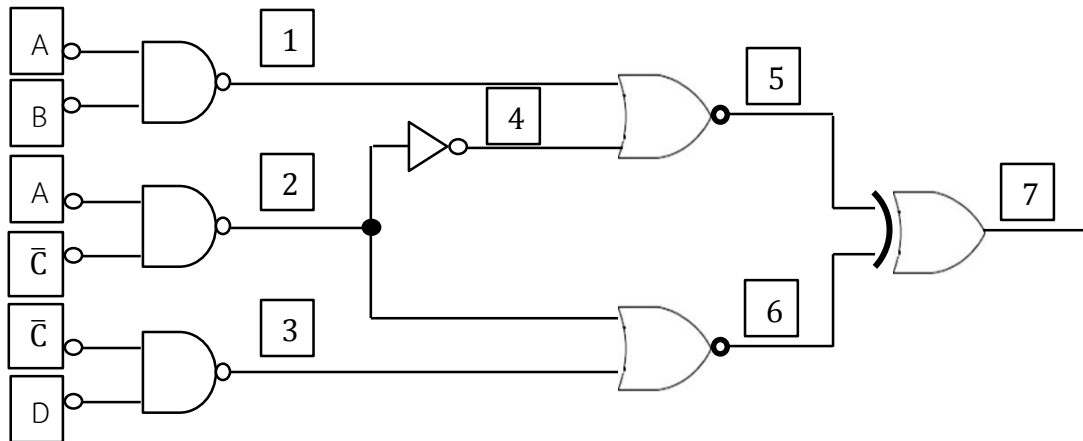
คำสั่ง

ตอนที่ 1 จงเขียน วงจรลอจิก จาก Boolean Expression ต่อไปนี้

1. $Y = \bar{A}.B + A.B.\bar{C} + A.\bar{C}$
2. $Y = \bar{A}.\bar{B}.(A + \bar{C}) + C.(A.\bar{B} + \bar{C})$
3. $Y = (A.\bar{B} + C) \oplus (B.\bar{C} + A.C)$

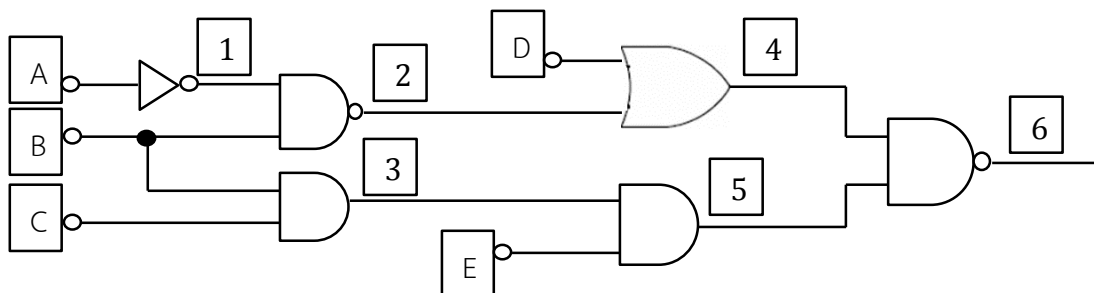
ตอนที่ 2 ตอนที่ 2 จงหา Function Output ของ เกต ทุกตัว จาก วงจรลอจิก ที่กำหนดให้

1.

- 1 = 2 =
 3 = 4 =
 5 = 6 =
 7 =

2.

1 = 2 =
 3 = 4 =
 5 = 6 =

ตอนที่ 3 จงเขียน Canonical Form

- จงเขียน Canonical sum of product form จาก
 - $f(A, B, C) = \sum m(0, 3, 4, 7)$
 - $f(A, B, C, D) = \sum m(1, 3, 5, 9, 11, 13)$
- จงเขียน Canonical product of sum form จาก
 - $f(A, B, C) = \prod m(0, 3, 4, 7)$
 - $f(A, B, C, D) = \prod m(1, 3, 5, 9, 11, 13)$

ตอนที่ 4 จงออกแบบวงจรลอจิกจาก Truth Table ต่อไปนี้ โดย

- ฟังก์ชันของเอาต์พุตอยู่ในรูป Sum of Product
- ฟังก์ชันของเอาต์พุตอยู่ในรูป Product of Sum

เลขฐาน 10	Input			Output
	A	B	C	Y
0	0	0	0	0
1	0	0	1	1
2	0	1	0	1
3	0	1	1	1
4	1	0	0	0
5	1	0	1	1
6	1	1	0	0
7	1	1	1	1